

Dosarul nr. 3ra-354/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (A. Brăgaru)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N.Simciuc, I.Țurcan, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Nicolae Craiu

Examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Bargan Ecaterina împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău

constată:

La 20 iunie 2018 Bargan Ecaterina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a menționat că, de la 05 decembrie 1984 până la moment activează în calitate de greșier în Judecătoria Anenii Noi. În legătură cu faptul împlinirii vârstei de pensionare, la 05 aprilie 2018 s-a adresat cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Anenii Noi privind stabilirea pensiei ca funcționar public, anexînd documentele necesare.

Reclamanta a invocat că, prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi din 03 mai 2018 i s-a refuzat în admiterea cererii pe motiv, că în conformitate cu art.47 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156-XIV din 14 octombrie 1998, stagiul special de cotizare necesar în serviciul public este de cel puțin 15 ani, pentru acordarea dreptului la pensie ca funcționar public se includ perioadele de activitate în funcțiile publice în autoritățile publice care au activat pe teritoriul Republicii Moldova conform Nomenclatorului autorităților publice și al funcțiilor publice din cadrul lor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.412 din 22 aprilie 2004 și în funcțiile publice prevăzute de Clasificatorul unic al funcțiilor publice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.151 din 23 februarie 2001, iar funcția de greșier al instanței judecătorești a fost inclusă în clasificatorul nominalizat prin Hotărîrea nr.1399 din 24 noiembrie 2003 în vigoare din 28 noiembrie 2003. Astfel, conform nomenclatorului susmenționat activitatea în funcție publică nu poate servi drept temei pentru calcularea pensiei ca funcționar public conform cererii nr.460 din 05 aprilie 2018,

deoarece la 01 ianuarie 2017 s-a calculat stagiul special în funcția publică 13 ani.

A relevat că, la 10 mai 2018 s-a adresat pîrîtului cu cerere prealabilă privind anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi din 03 mai 2018, însă nu a primit răspuns.

Ulterior, la 11 iunie 2018 a primit răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.B-1073, prin care i s-a refuzat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi din 03 mai 2018.

Reclamanta a solicitat admiterea acțiunii și constatarea perioadei de la 05 decembrie 1984 pînă la 03 octombrie 2017 ca vechime în muncă în calitate de funcționar public (grefier) cu stabilirea pensiei de funcționar public, anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi din 03 mai 2018 și a răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.B-1073 din 11 iunie 2018, cu obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi să includă în vechimea de muncă în calitate de grefier perioada de la 05 decembrie 1984 pînă la 03 octombrie 2017 la calcularea pensiei de funcționar public.

Prin hotărârea din 13 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, acțiunea a fost admisă parțial.

A fost constatată perioada de la 05 decembrie 1984 pînă la 03 decembrie 2017 ca vechime în muncă în calitate de funcționar public, perioada în care Bargan Ecaterina a exercitat atribuții de grefier al instanței de judecată.

A fost anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi din 03 mai 2018 privind calcularea pensiei ca funcționar public cet. Bargan Ecaterina, ca fiind emisă contrar prevederilor legii.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind nefondată.

Prin decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea primei instanțe.

Judecătoria Chișinău, sediul Central și Curtea de Apel Chișinău și-au argumentat concluziile prin faptul că, conform art. 3 din Legea privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești nr.59-XVI din 15 martie 2007, grefierul are statut de funcționar public. Drepturile și obligațiile grefierului sunt reglementate de prezenta lege, de prevederile Codului muncii și de cele ale Legii nr.158-XVI din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Funcția de grefier se include în Clasificatorul unic al funcțiilor publice.

Stagiul de cotizare în serviciul public include perioadele de activitate în funcții publice în autoritățile publice centrale și locale prevăzute în anexa nr.1 la Legea serviciului public nr.443-XIII din 04 mai 1995 și în anexa nr.1 la Legea nr.158-XVI din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, precum și în funcții publice în autoritățile publice care au activat pe teritoriul Republicii Moldova pînă la data intrării în vigoare a Legii serviciului public nr.443-XIII din 04 mai 1995 (abrogată la 01 ianuarie 2009), conform modului stabilit de Guvern.

Astfel, punctul 11 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a pensiilor funcționarilor publici, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.412 din 22 aprilie 2004 prevede că, la calcularea stagiului de cotizare realizat în funcții publice se iau în considerare numai perioadele de activitate reală în autoritățile administrației publice, în funcțiile asupra cărora se extinde sfera de acțiune a [Legii serviciului public nr.443-XIII din 4 mai 1995](#) (abrogată la 1 ianuarie 2009) și

a Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Articolul 29 alin.(2) al Legii serviciului public nr.443 din 04 mai 1995 prevede că, în vechimea în muncă în serviciul public se includ, de asemenea, perioadele de activitate în autoritățile administrației publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova pînă la punerea în aplicare a prezentei Legi.

Conform art. 47 lit.b) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998, stagiul de cotizare în serviciul public include perioadele de activitate în funcții publice care, pînă la intrarea în vigoare a Legii serviciului public au activat pe teritoriul Republicii Moldova conform nomenclatorului autorităților publice și al funcțiilor publice în cadrul lor, aprobat de Guvern.

Prin Hotărîrea Guvernului nr.1399 din 24 noiembrie 2003 funcția de grefier al instanței judecătorești a fost inclusă în Clasificatorul unic al funcțiilor publice de rangul III, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.151 din 23 februarie 2001 (pozițiile 01.03.26 și 01.03.27).

La 28 ianuarie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărîrilor judecătorești, cu pronunțarea unei hotărîri noi privind respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, invocînd prevederile din Legea serviciului public nr.443 din 04 mai 1995, Hotărîrea Guvernului nr.412 din 22 aprilie 2004, Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998, Hotărîrea Guvernului nr.1399 din 24 noiembrie 2003.

Examinînd temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinschi vs Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, cauzele Marc Brauer vs Germania, 1 septembrie 2016, § 34; Miessen vs Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić vs Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele Levages Prestations Servicii vs Franța, 23 octombrie 1996, § 40; Tricard vs Franta, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; Freitag vs Germania, 19 iulie 2007, § 37; Marc Brauer, 1 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele Tricard vs Franta, 10 iulie 2001, § 29; Nicolae Popa vs România, 9 decembrie 2014, § 16; Tence vs Slovenia, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele Ponomaryov vs Ucraina, 3 aprilie 2008, § 41; Ustimenko vs Ucraina, 20 octombrie 2015, § 47).

Completul de admisibilitate atestă că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);
- a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);
- b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, conform prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

Analizând cuprinsul cererii de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale completul de admisibilitate evocă faptul că argumentele invocate în recurs, în esența lor, sunt similare alegațiilor inserate în cererea de apel.

Astfel se deduce că, cererea de recurs *de facto* este o transpunere a motivelor

din cererea de apel, iar drept consecință nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate a instanței de recurs, deoarece recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că recurenta nu a evidențiat în cererea de recurs formulată memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la reiterarea unor circumstanțe care au fost supuse examinării în ordine de apel.

Sub acest aspect urmează a se evidenția faptul că, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Casa Națională de Asigurări Sociale nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurenteii cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță,

cererea de recurs a fost depusă după ce recurenta a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentei i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu